

ONZE RUBRIEK VOOR BEGINNERS: MONDELINGE OVERLEVERINGEN (WAARHEID OF VERZINSEL?)

In vorige bijdragen voor deze rubriek werd reeds gewezen op het belang van **mondellinge overleveringen** (1). Uiteraard moeten deze getuigenissen met de nodige voorzichtigheid worden genoteerd. Iedere tussenpersoon heeft misschien zijn deel aan het verhaal toegevoegd! Vooral als het gaat om oude overleveringen is het moeilijk te achterhalen wat van het gehele verhaal nog klopt.

Bij de familie van onze grootmoeder materneel (Julia Lievens) leven twee dergelijke overleveringen uit een ver verleden. Een eerste verhaal wil dat de familie Lievens in de loop van de 15de eeuw uit Wingene naar Beveren-Roeselare kwam wonen. Zij zouden zijn gevlucht uit Wingene naar Beveren... In ieder geval woonde de familie Lievens al rond 1550 in Beveren-Roeselare. Een tweede zekerheid is dat er in de 15de eeuw verschillende gezinnen Lievens woonden in Wingene. Er ontbreekt echter voldoende archiefmateriaal van Beveren-Roeselare om met zekerheid de link te kunnen leggen. Het blijft dus voorlopig gissen naar de waarheid van deze wel heel oude overlevering.

HET VERHAAL

Met een tweede familie verhaal hadden we meer geluk. Het situeert zich in de jaren 1810. Bijna tweehonderd jaar geleden dus: men zou niet onmiddellijk verwachten dat we nog de waarheid zouden achterhalen. Onze grootmoeder en haar nicht Zoë Lievens vertelden over hun grootmoeder Barbara Depuydt. Centraal in de overlevering staan de ouders: Joannes Baptiste Depuydt en Barbara Theresia Tanghe. Volgens de vertellers was in de jaren 1810 het volgende gebeurd: drie vrijgezellen Depuydt van reeds een respectabele leef-tijd woonden er samen op een boerderijtje op de *Kapelhoek* te Beveren-Roeselare. Op de hoeve woonde ook een jonge meid. Op zekere dag lieten ze het lot beslissen wie van de drie met de meid zou trouwen...

DE HOOFDROLSPELERS

De gebroeders waren kinderen van Bernardus De Puyt (geboren te Koolskamp in 1716 doch met verdere roots in Beveren, en overleden in 1799 te Beveren) en van Godelieva Van De Kastele (Gits 1718 – Beveren-Roeselare 1785). Eerder waren Catherina Theresia (1747), Godeliva Theresia (1749) en Petrus Antonius (1752) geboren. De drie broers waarover we het verder hebben waren:

Joannes Baptiste, geboren en gedoopt te Beveren op 7 maart 1755 (doopgetuigen waren Albert Erckelboudt en Maria Anna Vercruysse),

Jacobus, geboren en gedoopt te Beveren op 10 oktober 1757 (peter en meter waren Jacobus Van Wallegem en Maria De Meulenaere),

Emmanuel Franciscus, geboren en gedoopt te Beveren op 16 juli 1760 (doopheffers waren Bonavantuur Verhamme en Catharina Theresia De Puydt).

---

(1) W. DEVOLDERE, Onze rubriek voor beginners: de start thuis en bij de familie, in: *Vlaamse Stam*, 37ste jg. (2001), pp. 92-93 en J. ROELSTRAETE, Onze rubriek voor beginners: documenten in het huisarchief, in *Vlaamse Stam*, 37ste jg. (2001), pp. 210-213

(2) P. COGHE, R. ROTSAERT en R.L. DEWULF-HEUS, *Volkstelling 1814, deel XIX (Beveren-Roeselare, Blankenberge, Eernegem en Ichtegem)*, VVF Brugge, 1983

De volkstelling van Beveren-Roeselare die werd afgesloten op 27 december 1814 (2) leert ons dat het inderdaad deze drie broers waren die samen woonden. We vinden volgende personen :

- Depuydt Joannes	59 jaar	landbouwer	° Beveren
- Depuydt Jacobus	50 jaar	landbouwer	° Beveren
- Depuydt Emanuel	52 jaar	landbouwer	° Beveren
- Tanghe Therese	20 jaar	meid	° Lendeledede

Wat onze grootmoeder vertelde kan dus best kloppen. Het spreekt voor zichzelf dat we nooit meer zullen terugvinden dat het lot besliste wie van de drie vrijgezellen met de meid in het huwelijksbootje zou stappen. De overige elementen van het verhaal kloppen wel allemaal !

Het is de oudste van de drie ongehuwde broers die op 16 februari 1819 zal huwen met Barbara Theresia Tanghe... De fiere bruidegom is dan net geen 64 jaar oud, zijn bruid heeft nog maar de leeftijd van 26 jaar bereikt. De jonge bruid was geboren te Lendeledede op 25 oktober 1792 en er 's anderendaags gedoopt. Haar vader Guillielmus Franciscus Tanghe was eveneens geboren te Lendeledede (3 oktober 1762). Hij zou er plots overlijden op 19 september 1796. Guillielmus was net geen 34 jaar oud ! Uit zijn eerste huwelijk met de Izegemse Maria Anna Baes had hij een zoon Petrus Josephus. Guillielmus trouwde een tweede maal te Lendeledede op 8 februari 1792 met Maria Joanna Hoste die eveneens geboren was te Lendeledede en dit op 31 augustus 1755. De moeder van de bruid was dus even oud als de man van de bruid... Moeder Hoste zou hertrouwen met Francis Brouckaert en te Ardooi overlijden op 15 maart 1821.

NA HET HUWELIJK ...

Het enige kind uit dit huwelijk is Barbara Depuydt (de grootmoeder van onze grootmoeder die het verhaal liet verder leven). Ze werd het jaar na het huwelijk geboren te Beveren op 28 november 1819. In 1842 huwde ze zelf met Joannes Josephus Lievens (1810-1889). Op 1 augustus 1867 zal ze sterven te Moorslede, amper 47 jaar oud. De elf kinderen werden allen volwassen wat in die tijd toch wel een uitzondering was. Tien zouden een levenspartner vinden terwijl Constant (1856-1893) Jezuiet werd. Hij werd missionaris in India. Onlangs werd gestart met de voorbereiding voor zijn Zaligverklaring.

Wanneer Barbara twaalf jaar is, verliest ze haar vader die toen reeds 77 lentes telde... Volgens de akte van de burgerlijke stand overleed hij te Beveren op 12 januari 1833. De parochieregisters hebben het over 13 januari, de vijftiende wordt hij begraven. Het jaar nadien (Beveren, 13 augustus 1834) hertrouwt zijn weduwe met Petrus Couvreur uit Staden. Moeder Tanghe sterft te Beveren op 6 september 1859. In het parochieregister wordt verkeerdelijk genoteerd dat ze geboren is in Ardooi. Waarschijnlijk had ze er evenwel gewoond voor ze als meid in Beveren haar intrek nam bij de vrijgezellen Depuydt vermits haar moeder er gestorven was.

In de zomer van 1833 (10 juli) gebeurt de registratie (3) na het overlijden van Joannes Depuydt. Als enige erfgenaam heeft hij zijn dochter Barbara aangeduid. Zij erft de *onroerende goederen door den zelven achtergelaeten bestaen(de) in een behuysd en betimmerd hofstedeken groot onder hoofplaats, hoveniershof, zaeyland en bosch, dry bunders een en veertig roeden geleden op beveren by dherberghe den Meerlaen en door de declarante gebruyckt...* Er was echter voor notaris Vandewalle (Gits) een huwelijkscontract opgemaakt op 25 januari 1819. Hieruit blijkt dat de weduwe uit de verdeling volgende goederen mag behouden:

(3) RABW, Registratie en Domeinen, kantoor Hooglede, inv. 84.

*haere kleederen, lynen, baguen en juweelen te zaemen geschat op twee en vyftig francs doende alhier over de helft uyt deze nalaetenschap frs. 26, een somme van zeshonderd drye en vyftig francs zes centimen maekende over de helft uyt deze nalaetenschap 326,53 ,
... wezende vervolgens de bevoordeeling by haer contract van houwelyck dry honderd twee en vyftig francs dry en vyftig centimen...*

Joannes Depuydt wist heel goed dat zijn jonge vrouw hem in jaren lang zou overleven en had via het huwelijkscontract gezorgd voor zijn echtgenote. De hoeve ging echter rechtstreeks naar dochter Barbara. Uit de aangifte van haar nalatenschap (4) kennen we de kadastrale nummers zodat de opvolging van eigenaars perfect kon opgezocht worden : *een hofstedeken gelegen binnen Beveren by het Kappelle Goed, groot drie hectaren vyf en vyftig aren, twee en zeventig centiaren, sectie B, nummers 207, 208, 272, 273, 274, 276, 278, 275a en 275b van het kadaster.* Barbara woonde in Moorslede met haar gezin en had haar eigendom verpacht aan Laurentius Vergote.

BESLUIT

Ook oudere familieoverleveringen kunnen soms worden getoetst aan de nog aanwezige bronnen. We mogen dus nooit vooraf de moed opgeven. In ons geval kan het verhaal uiteraard niet volledig worden gecontroleerd. Onwillekeurig moesten we denken aan de verfilmde scène uit *Boerenpsalm* van Felix Timmermans waarbij de oudere boer Wortel door het sleutelgat gluurt naar de jonge meid terwijl ze zich wast of omkleedt. Misschien moeten we ons bijna tweehonderd jaar geleden dergelijke scène inbeelden waarbij Jan, Jacob en Emmanuel om beurt hun dertig tot veertig jaar jongere meid be-gluurden. Wellicht kwamen ze tot de vaststelling dat het leven op hun ouderdom nog iets te bieden had en dat er voor één van de drie een aangename taak was weggelegd om het nageslacht te verzekeren. Het lot besliste erover dat het de oudste van de drie werd...

Wilfried Devoldere

---

(4) RABW, Registratie en Domeinen, kantoor Hooglede, inv. 135 dd. 4.2.1868